

EDITORIAL

Voluntat enlloc d'inèrcia, acció a més de llei

Quid tristes querimoniae,
si non supplicio culpa reciditur,
quid leges sine moribus
vanae proficiunt...

Horaci, *Carmina*, III, 24, 33-36

Tot i com són de diverses la societat basca i la societat catalana, i tot i com les respectives llengües es troben, quant a l'ús social i quant a la codificació formal, en situacions prou més que diferents, sobta i admira el fet de comprovar tanmateix com en el si d'aquella és més que palès l'inabdicable propòsit institucional de privilegiar i de prestigiar l'idioma secular. No hi ha potser incentiu millor que la impressió de tenir-ho tot aparentment perdut per estar fermament disposat a recuperar-ho a costa de perseverança i de tenacitat. De voluntat programàtica i decidida, en suma.

Ben altrament, és cosa de no dir com entre els catalans impera la laxitud pròpia dels qui, panxacontents, ja donen per bo allò que tenen, per poc i primparat que sigui. Així, segons el cofoisme oficial a l'ús –tant si prové de la dreta acomodaticia com de l'esquerra sucursalista–, la llengua se les camparia en condicions gairebé immillorables. I, doncs, amb la constatació d'una massa parlant per inèrcia encara relativament (molt relativament) considerable, amb l'airejament eventual de dades estadístiques quasi esotèriques (com ara, per exemple, el nombre de blogs en català a la xarxa), i amb un ocasional greixatge a cops de taló de certes activitats (les enquadrables dins les anomenades noves tecnologies), els responsables de vetllar des del poder per la política de la llengua es donen ja per més que satisfets.

Ignoren, a gratcient per perfídia o a la insabuda per idiotesa, que el català –el català al Principat, ja que en els altres territoris la cosa pinta molt més magra– es troba a hores d'ara sotmès a un procés d'erosió formal i de defecció funcional més accentuat que mai. De minorització incessant, doncs.

Toleren, en conseqüència, la degradació dels models de llengua –i dels valors culturals que hi van aparellats– que propicien cada cop més tot de subprogrames alienants emesos per la ràdio i per la televisió públiques. Tampoc no han tingut empatx a neutralitzar, dins la cleda d’una operativitat estrictament litúrgica, iniciatives empreses des de la Direcció General competent en política lingüística. I, més grollerament encara, no s’estan, com s’ha donat recentment el cas, de designar-hi com a màxim titular, mal que sigui per un període cantadament provisional, un gat mesell que no sap de fer altres culleres que no siguin aquelles amb què tot just es peix encara més la immensa voracitat de la llengua inveteradament hostil i ara com mai dominadora.

¿De què serveixen, llavors, la llei de política lingüística teòricament en vigor i els pretesos avenços que hi hauria introduït aquest nou corpus jurídic que, alguns per (in)capacitat constitucional i altres amb deliberada sorna, pronuncien *l'Ehtatú*? ¿Hi ha entre la classe política catalana –comprentent sota la tal denominació tots el partits del ventall parlamentari– la menor intenció d’aplicar fins a les últimes conseqüències els instruments legals de què hom disposa en un tal sentit? ¿Algú se’ls imagina, tots aquests polítics (i per centrar-nos només en l’àmbit de la restauració i del lleure), fent-hi complir la llei de política lingüística amb el mateix zel que despleguen a l’hora de sancionar les infraccions que s’hi cometen contra la llei antitabac?

¿Cal esperarçar res de conseqüent i de positiu de la correlació de forces i del subsegüent govern que, segons el resultat de la contesa electoral, sorgiran de l’1-N-06? ¿És injust i temerari creure que, com a molt i encara, s’hi perpetuarà, pel que fa a la llengua dels catalans, la simple política de fomentar-la al màxim sempre que aquest màxim no vagi un pèl més enllà d’allò que resulta descaradament insuficient per a la llengua si es vol mirar de sostreure-la a la substratització irreparable? ¿O bé hi ha motiu per pensar, qui sap si en el súmmum de la ingenuïtat, que s’adoptaran des del poder efectiu de la nova Generalitat mesures imprescindibles perquè, llei en mà i voluntat en l’ànim i en el procedir, s’aturi el procés de substitució galopant a què es troba sotmesa la llengua i fins s’assentin les bases per capgirar-ne el sentit?

Diguem-ho un cop més, parafrasejant ara i aquí el vell Horaci: de res no serveixen els planys si no van acompanyats d’un càstig contra els qui infringeixen un marc legal ja de per si prou minso; i menys encara són útils les lleis si no s’actua per alterar uns hàbits, interioritzats a còpia de segles i de fuetades, que estan duent aquest país cap a la total i definitiva despersonalització. En bé exclusiu, oh i tant!, de no cal dir quina altra opció «no-nacionalista», «no-identitària», «no-excloent», etc.